

Список використаних джерел

1. Масенко Л. Мова радянського тоталітаризму. Київ: ТОВ «Вид-во «Кліо», 2017. 240 с.
2. Феня – азбука ЗЭКА. 2005. Цензор.Нет. Доступно: https://censor.net.ua/resonance/927/fenya__azbuka_zeka_banditskor_usskiyi_slovar
3. Демченко В. Державна мова як об'єкт національної безпеки. Херсон: Вид-во ПП Вишемирський В.С., 2019. 176 с.
4. Етимологічний словник української мови. Київ: Наук. думка, 1985. Т.2. 570 с.

Діденко Олег Миколайович,
аспірант відділу докторантури та
ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

ЕЛЕКТРОННЕ ГОЛОСУВАННЯ ЯК СПОСІБ УДОСКОНАЛЕННЯ ВИБОРІВ В УКРАЇНІ

Іноді у публікаціях можна зустріти пропозиції змінити чи доповнити національне виборче законодавство напередодні чергових або позачергових президентських та парламентських виборів. Так справедливо та очікувано активізувалася дискусія щодо можливості запровадження електронного голосування при волевиявленні громадян, порушувались питання чи готова Україна до такого ноу-хау сьогодні [1].

На наше переконання, ґрунтовний аналіз законодавства України про вибори, світової практики у даній сфері необхідно здійснювати системно і на фаховому рівні, а відповідні рекомендації, зміни і доповнення до законодавства слід вносити не хаотично, виважено, у встановленому порядку, враховуючи результати існуючих експертиз та обговорень.

Безумовно, переважна більшість населення користується інформаційно-комунікаційними технологіями, більшість має доступ до всесвітньої мережі Інтернет, фактично не уявляє повноцінної власної життєдіяльності та функціонування державного механізму. З огляду на ці та інші фактори, навряд чи можна здивувати населення такими категоріями як «електронна демократія», «електронне врядування», «електронні вибори» чи «електронне голосування» тощо.

Дослідники неодноразово підкреслювали, що не є винятком і сфера політики, де активно пропагують та

впроваджують згадані поняття. У цьому контексті важливою умовою їх практичного втілення є використання сучасних інформаційних технологій у виборчому процесі, зокрема – електронного голосування. Останнє «...об'єднує кілька різних типів голосування, охоплюючи як процес здійснення голосування за допомогою електронних засобів, так і процес автоматичного підрахунку голосів за допомогою електронних пристроїв та спеціального програмного забезпечення. При цьому серед типів електронного голосування виділяють дві групи: 1) дистанційне (Інтернет-голосування, голосування з допомогою мобільного телефону); 2) безпосереднє (вимагає безпосередньої присутності виборця на дільниці; таке голосування може бути як повністю електронним з допомогою електронних машин, так і певним способом поєднання електронного і традиційного волевиявлення – голосування на звичайних паперових бюлетенях із подальшим його зчитуванням та підрахунком електронними засобами) [2].

Виходячи з цього, іноді розмежовують електронне голосування у широкому вузькому сенсі. Поряд з цим, Інтернет-голосування може охоплювати різні форми вивчення громадської думки, включаючи сприяння у визначенні переможців конкурсів, вибори депутатів, референдуми, що проводяться за допомогою мережі Інтернет. За іншими джерелами, у світовій практиці виділяють такі типи електронного голосування:

- голосування на виборчій дільниці за допомогою електронної системи (Vote-recording Technologies) – виборець реєструє свою ID-картку в спеціальному зчитувачі, вводить свій пароль на сайті голосування, де отримує електронний бюлетень та відбиває свій вибір. Після завершення голосування такі електронні скриньки автоматично підраховують голоси;

- оптичне сканування (Optical Scan Marksense) – виборець обирає кандидата шляхом відмічання на спеціальному бюлетені, який потім обробляє виборча машина, що за допомогою оптичних засобів підраховує голоси на дільниці;

- голосування за допомогою перфорованих карт (Punched Card) – виборець використовує спеціальні картки, що зчитуються комп'ютером, відмічаючи кандидата спеціальним кодом, який залишається на перфокарті; далі виборець опускає перфокарту до виборчої скриньки, яка автоматично здійснює підрахунок;

- електронна виборча система прямого запису (Direct-recording Electronic Voting System – DRE) – виборець обирає кандидата на сенсорному екрані комп'ютера, після чого машина, за

допомогою спеціальної програми підраховує голоси. Ідентифікація відбувається через відбитки пальців або ID-картку;

- дистанційне голосування – виборець обирає кандидата через захищений комунікаційний канал (програмне забезпечення в Інтернет-мережі). Найчастіше це надсилання спеціального електронного листа на виборчу дільницю або голосування на спеціально створеному сайті. Процедура зарахування голосу відбувається лише після попередньої ідентифікації [3].

Відповідно до положень Концепції розвитку електронної демократії в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 797-р. електронне голосування – це голосування з будь-якого публічного питання, зокрема участь в опитуваннях, виборах, референдумах, що передбачає використання електронних засобів для ідентифікації та підрахунку голосів [4]. Звісно, тут не вперше зустрічаємо такі категорії у нормативно-правових актах чи їх проектах. Слід відзначити, що ще 2011 р. було зареєстровано законопроект № 8656 «Про концепцію «Запровадження системи електронного голосування».

Очевидний той факт, що враховуючи активний розвиток інформаційних технологій, велика кількість розвинених демократичних країн переходить до електронної політичної інфраструктури та інструментів електронної демократії, зокрема проводить електронні вибори та голосування. Останнє є безпечним, таємним голосуванням за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, результати якого передаються через мережу Інтернет. Електронні вибори, внаслідок своєї простоти та зручності у використанні, збільшують явку виборців, сприяють активному голосуванню молоді, ширшому представництву національних меншин.

Отже, процес електронного голосування дозволяє практично унеможливити втручання людського фактору, внаслідок чого результати стають максимально точними та надійними. На сьогодні інструмент електронних виборів широко використовується в США, Канаді, Австралії, Великобританії, Німеччині, Франції, Іспанії, Португалії, Італії, Норвегії, Швейцарії, Бельгії та Естонії [3; 5].

З метою запровадження електронних виборів в Україні, важливо зважити усі можливі ризики і небезпеки, проблеми з ідентифікацією громадян, порушення таємниці голосування, збої під час підрахунку. На наш погляд, важливими є збереження таємниці голосування через мережу Інтернет,

заходи з попередження різноманітних маніпуляцій з електронними бюлетенями і відвертання хакерських атак, попередження ураження вірусами. Звісно, потрібне належне тестування і сертифікація електронних систем, належна підготовки членів виборчих комісій та залучення до спостереження за процесом голосування як фахівців у даній сфері, так і громадських організацій. Можливо, доцільною є реалізація пілотних проектів в окремих областях чи певних видах виборів (зокрема, на місцевих виборах). Також держава повинна забезпечити інформування та роз'яснення для громадян особливостей використання електронного голосування, відповідне матеріально-технічне забезпечення (соціальна реклама, розповсюдження інформаційно-навчальних матеріалів, підвищення комп'ютерної грамотності певних категорій громадян; уникнення «цифрового розриву» суспільства тощо).

Слід зазначити, що в Україні вже спостерігаються певні зрушення на даному шляху. Так, зараз громадяни України мають можливість отримати електронний цифровий підпис, без якого напевно неможливо буде впровадження е-голосування під час виборів. Це стосується і біометричних закордонних паспортів громадян України, а також внутрішніх паспортів у вигляді ID-карток, які можуть бути використані для ідентифікації виборця під час електронного голосування. У поточному році напередодні президентських та парламентських виборів українці мали змогу перевірити свою присутність у виборчих списках онлайн – через спеціальний сервіс на сайті Державного реєстру виборців, що вже сприяє електронізації виборчого процесу. Не меншим досягненням на цьому шляху можна вважати поступову діджиталізацію діяльності ЦБК України.

Сподіваємось, що запровадження електронного голосування сприятиме удосконаленню виборів в Україні, вкрай необхідна довіра населення інституту виборів, виборчого процесу, насамперед, до прозорості, незалежності, доступності і чесності використання системи електронного голосування.

Список використаних джерел

1. Петровець О. Операція «електронізація», або Чи готова Україна до онлайн-виборів? URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2019/03/18/7209309>.
2. Бучин М. Впровадження електронного голосування в Україні: проблеми та перспективи. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/33188/1/056-126-127.pdf>.

3. Концепція розвитку електронної демократії в Україні, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.11.2017 р. № 797-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/797-2017-p/ed20171108#n34>.

4. Електронне голосування URL: <https://rada.oporaua.org/novyny/novini/23280-a-iak-u-nykh-elektronne-holosuvannia>.

5. Камінська Н.В. Європейська система місцевого і регіонального самоврядування та Україна : *монографія* Київ: КНТ, 2014. 414 с.

6. Електронне голосування та електронні вибори: стратегія чи популізм? URL: <http://yur-gazeta.com/golovna/elektronne-holosuvannya-ta-elektronni-vibori-strategiya-chi-populizm.html>.

7. Електронне голосування та підрахунок. URL: <https://openelectiondata.net/uk/guide/key-categories/electronic-voting>.

Довгань Олександр Олександрович,
аспірант відділу докторантури та
ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

ПРАВОВІ НАСЛІДКИ НЕПРАВИЛЬНОГО ВЖИВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ МОВИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ

Розвиток суспільної думки громад, викликає стрімке зростання популярності професійної журналістської діяльності в Україні. Саме це виступає як одна із реалізацій статті 34 Конституції України (право на свободу думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань) [1]. Це дає поштовх молодим кадрам на швидкий підйом по кар'єрних сходах. Такі тенденції часто призводять до помилок у друкованих засобах масової інформації. У свою чергу, це призводить до виникнення правових наслідків, спричинених орфографічними, синтаксичними та пунктуаційними помилками, порушенням змісту, стилістики та послідовності викладу матеріалу, неправильною побудовою граматичних конструкцій. Тому мовна грамотність молодого покоління журналістів є актуальним питанням у становленні професійної журналістської діяльності в Україні.

Уживання української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на всій території України закріплює стаття 10 розділ I «Загальні засади» Конституції України [1]. Однією із найважливіших сфер суспільного життя сьогодні є висвітлення